Toshmurodova Ruxshona Rasul qizi
Guliston davlat univrersiteti 1-bosqich talabasi

Jamiyat oiladan boshlanadi.“Ma’lumki, oila har bir jamiyatning boshlang‘ich hujayrasi hisoblanadi. Oila mustahkam, tinch, halol va pok bo‘lsa, jamiyat ham osoyishta, mustahkam, farovon bo‘ladi. Aksincha, oilalarda parokandalik, buzg‘unchilik bo‘lsa, halol-haromning farqi qolmasa, o‘sha jamiyat buziladi, tinchi yo‘qoladi, oxir-oqibat u chuqur tanazzulga yuz tutadi.

O‘zbekiston Respublikasining “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonunning 3-moddasiga ko‘ra ,er-xotinning ikkisi ham o‘ttiz yoshdan oshmagan oila yoxud farzand (bola) tarbiyalab voyaga yetkazayotgan o‘ttiz yoshdan oshmagan yolg‘iz otadan yoki yolg‘iz onadan iborat bo‘lgan oila,shu jumladan nikohdan ajralgan,beva erkak (beva ayol)-yosh oila deb belgilangan.O‘zbekistonda yosh oila chegarasini 30 yoshdan 35 yoshga uzaytirish taklif

qilinmoqda.Oila nafaqat bir yurtning,balki umuminsoniyatning katta siyosati. Aytish kerakki-davlat siyosati hamdir.

Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning obyektivlik usulidan foydalanildi. Ya'ni yoshlar orasida erta hikoh uning profilaktikasi masalalari obyektiv ochib berildi. Yoshlar orasida deviantatsiyaning tarqalishi va uning profilaktikasi masalalari mantiqiy izchillik jihatdan tadqiq qilindi. Sotsiologiya fanning strukturasini tekshirish, bilimlarning tartibini aniqlash, ular tasnifini amalga oshirish alohida o'rin egallaydi.

Ijtimoiy ish - bu turli qiyinchiliklarni engish uchun qo'llab-quvvatlash, resurslar va yo'l-yo'riq ko'rsatish orqali odamlarga, oilalarga va jamoalarga yordam berishga qaratilgan kasb. Ijtimoiy ishning asosiy yo'nalishlaridan biri ko'pincha o'ziga xos muammolarga duch keladigan va maxsus yordamga muhtoj bo'lgan yosh oilalar bilan ishlashdir.

Ijtimoiy ish faoliyatning yordamga muhtoj odamlarga yordam ko'rsatish bilan bog'liq bo'lgan alohida turiga kiradi. Har qanday faoliyat, jumladan, ijtimoiy ish ham, har bir elementi zarur bo'lgan o'z tuzilmasiga ega, boshqalar bilan bog'liq va o'zaro munosabatlarga kirishadi. Ijtimoiy ish asosiy elementlari ijtimoiy xodimlar, mijozlar, faoliyat mundarijasi, boshqaruv, vazifa va maqsadlardan iborat bo'lgan bir butun tizimni aks ettiradi.

Ijtimoiy ishning asosiy yo'nalishlariga quyidagilar kiradi:

- tibbiy-ijtimoiy ish;
- oilalar va bolalar bilan ijtimoiy ish;
- bandlik sohasida ijtimoiy ish;
- ayollar va erkaklar bilan ijtimoiy ish;
- alohida ehtiyojlari mavjud odamlar bilan ijtimoiy ish;
- keksalar bilan ijtimoiy ish.

Turli darajadagi ijtimoiy xodim doimiy ravishda faol bo'lganligi sababli uning faoliyati murakkab hayotiy vaziyatga tushib qolgan individlar, oilalar, guruhlar, uyushmalarga yo'naltirilgan, deb aytish mumkin.

Ijtimoiy xodim yordami taqdim qilinadigan shaxslarni mijozlar, deb atash mumkin. Mijoz individual yoki guruhga oid bo'lishi mumkin (oila, maktab sinfi, nogironlar guruhi, mehnat jamoasi va boshq.). Uning aniqroq ta'rifi ijtimoiy ishni tashkillashtirish darajasi bilan bog'liq.

Ijtimoiy xodim haqida gapirilganda, odamlarda darhol yolg'iz nogironlar va keksalarni oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlovchi sumkali xodim to'g'risida tasavvur paydo bo'ladi. Shuningdek, ijtimoiy ish mijozlari o'rtasida kam ta'minlangan va kambag'al insonlarni ajratib ko'rsatish odat tusiga kirgan. Biroq, kambag'allik bilan kurash ijtimoiy ishning "nasliy vazifasi", deb hisoblanishiga qaramay, uni faqatgina bu kabi shaxslar doirasi bilan cheklab qo'yishga hech bir asos yo'q.

1. Oldini olish:

Yosh oilalar bilan ijtimoiy ish olib borishda profilaktika muhim rol o'ynaydi. Oilaviy qiyinchiliklarni keltirib chiqaradigan asosiy muammolarni hal qilish orqali ijtimoiy ishchilar yanada jiddiy muammolar rivojlanishining oldini olishga yordam beradi. Bunga quyidagilar kiradi:

- Yosh ota-onalarga o'z farzandlarining ehtiyojlarini tushunishga va ularni hal qilish uchun tegishli strategiyalarni ishlab chiqishga yordam berish uchun ota-onalik qobiliyatlari va bolalar rivojlanishi bo'yicha ta'lim berish.
- Er-xotinlarga muloqotni yaxshilash, nizolarni hal qilish va rishtalarni mustahkamlashga yordam berish uchun munosabatlar bo'yicha maslahatlarni taklif qilish.
- Qashshoqlik, giyohvandlik yoki ruhiy salomatlik muammolari kabi oilaning beqarorligiga olib kelishi mumkin bo'lgan xavf omillarini aniqlash va hal qilish.

2. Aralashuv:

Ijtimoiy ishchilar, shuningdek, yosh oilalar allaqachon jiddiy muammolarga duch kelgan vaziyatlarga aralashishlari kerak bo'lishi mumkin. Bu quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Oilaning ehtiyojlarini baholash va boshqa idoralar yoki mutaxassislarga murojaat qilishni o'z ichiga olishi mumkin bo'lgan ushbu ehtiyojlarni qondirish uchun harakat rejasini ishlab chiqish;

• Oilalarga oilaviy zo‘ravonlik, giyohvand moddalarni suiiste’mol qilish yoki ruhiy salomatlik inqirozi kabi favqulodda vaziyatlarni yengishda yordam berish uchun inqirozga aralashuv xizmatlarini taqdim etish;

• Qashshoqlik, boshpanasizlik yoki resurslardan foydalana olmaslik bilan bog‘liq qiyinchiliklarga duch kelayotgan oilalarga yo‘l-yo‘riq va yordam taklif qilish.

3. Qo‘llab-quvvatlash xizmatlari:

Ijtimoiy ishchilar yosh oilalarga turli xil yordam xizmatlarini taqdim etishlari mumkin, masalan:

• Oilalarni asosiy ehtiyojlarini qondirishga yordam berish uchun oziq-ovqat banklari, bolalarni parvarish qilish dasturlari va sog‘liqni saqlash xizmatlari kabi jamoat resurslariga ulash;

• Oilalarga ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash tarmoqlarini yaratish va samarali ota-ona strategiyalarini ishlab chiqishda yordam berish uchun qo‘llab-quvvatlash guruhlari va ota-onalar darslarini taklif qilish;

• Oilalarga sog‘liqni saqlash, ta’lim va bolalar farovonligi kabi turli tizimlarning murakkabliklarida harakat qilishda yordam berish uchun advokatlik xizmatlarini taqdim etish.

Yosh oilalar bilan ijtimoiy ish ko‘p qirrali soha bo‘lib, bu oilalar duch keladigan muammolarni chuqur tushunishni talab qiladi. Profilaktika, aralashuv va qo‘llab-quvvatlash xizmatlariga e’tiborni qaratgan ijtimoiy xodimlar yosh oilalarga to‘siqlarni yengib o‘tishga va kelajagi uchun mustahkam, sog‘lom poydevor yaratishga yordam berishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Кузнецова М.В. Молодая семья и её социальная защита в современном обществе. Просвещение М.: 1995 г. -175 с.
2. Ismailov M.K. (2021). Refleksiv yondashuv asosida talabalarda sanogen tafakkurni rivojlantirishning empirik tahlili. Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan), (3(100)), 46-52.
3. Ilhom Sa’dulla o‘g, Eshquvvatov. "O ‘quvchilarda sanogen fikrlash ko ‘nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida." pedagogs jurnali 1.1 (2023): 437-437.
4. Ilhom Sa’dulla o‘g, E. (2023). O‘quvchilarda sanogen fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirishning nazariy masalalari .
5 Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusuf: Baxtiyor oila 2018